

Міністерство освіти і науки України

Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5-9 (10) КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ГЛУХИХ
ДІТЕЙ**

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

8-10 класи

Укладач: **Литвинова Віра Володимирівна**, старший науковий
співробітник лабораторії сурдопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки
НАПН України

Київ – 2016

)

К-ть годи н	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
1	ВСТУП Ознайомлення учнів із завданнями і структурою курсу. Нова доба в історії України: хронологічні	Учень/учениця: <i>показує на карті</i> територіальні зміни, що відбулися внаслідок Люблінської унії, володіння Речі Посполитої та її сусідів, воєводства та їхні центри на українських землях, місця Запорізьких Січей — фортець та	Вчити: — орієнтуватися в географічному розташуванні на історичній карті в

8	рамки. Становище українських земель у складі різних держав у XVI ст.	володіння Запорізької Січі, напрямки козацьких походів та перших повстань, місця найважливіших подій та створення найвизначніших культурних пам'яток; <i>встановлює</i> хронологічну послідовність подій періоду. На основі різних джерел інформації: <i>застосовує</i> та <i>пояснює</i> на прикладах поняття і терміни: «магнати», «низове» та «реєстрове козацтво», «—», «клейноди», «козацька республіка», «братства», «національно-визвольний рух»; <i>визначає</i> причини, суть та наслідки основних явищ і подій періоду; <i>порівнює</i> становище привілейованих верств тогочасного українського суспільства; низових (запорізьких) та реєстрових козаків;	територіальних змінах, що відбулися внаслідок Люблінської унії; — жестово та словесно супроводжувати покази на карті; — знаходити на карті місця найвизначніших подій доби; — позначати на контурній карті Запорозьку Січ, місця найвідоміших битв цього історичного періоду; — жестам, що позначають назви, терміни і події Запорізької Січі; — застосовувати та пояснювати поняття і
---	---	--	--

Тема 1. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В XVI ст. Соціальна структура українського суспільства та економічне життя. Князі, пани й дрібна шляхта. Становище непривілейованих груп населення. Виникнення українського козацтва. Передумови Люблінської унії. Люблінський сейм 1569 р. Суспільно-політичні зміни в українських	<i>характеризує особливості військово-політичної організації козацтва; військового мистецтва козаків; становища православної церкви, реформаційного та контрреформаційного руху на українських землях;</i> <i>аналізує зміни суспільно-політичного життя на українських землях після Люблінської унії;</i> <i>характеризує та оцінює діяльність князя В.-К. Острозького, діячів Острозької академії, єзуїтів, православних братств;</i> <i>характеризує культурні досягнення, розпізнає найвідоміші книжкові пам'ятки, пам'ятки архітектури та образотворчого мистецтва, стисло описує їх;</i> <i>пояснює засади, на яких виникла греко-католицька церква;</i>	терміни: «магнати», «низове» та «реєстрове козацтво», «Запорізька Січ», «клеїноди», «козацька республіка», «братства», «національно-визвольний рух». Привчати визначати причини, суть та наслідки основних явищ і подій періоду (з опорою на текст підручника та з допомогою вчителя). Виховувати відчуття гордості і поваги до:
---	---	---

	землях після Люблінської унії. Реформаційні та контрреформаційні рухи в Україні. Православні братства. Львівська братська школа. Становище церкви. Розвиток полемічної літератури. Церковні собори в Бересті 1596 р., утворення греко-католицької церкви. Виникнення Запорізької Січі. Д. Вишневецький.	<i>висловлює</i> ставлення до історичних діячів доби, судження про доленосні події доби.	– військово-політичної організації козацтва; – військового мистецтва козаків; – становища православної церкви, реформаційного та контрреформаційного руху на українських землях. Вчити оцінювати культурні досягнення, розпізнавати найвідоміші книжкові пам'ятки, пам'ятки архітектури та образотворчого мистецтва, з допомогою вчителя та учнів стисло описувати їх.
--	---	---	--

Життя та побут козаків. Військове мистецтво козацтва. Утворення реєстрового козацтва. Повстання 1591—1596 рр. Умови розвитку культури. Розвиток української мови. Шкільництво. Острозька академія. Рукописна книга та книговидання. Архітектура й містобудування. Образотворче та		
--	--	--

	декоративно-ужиткове мистецтво.		
1	<i>Узагальнення</i>		
1	<i>Резервний час</i>		
6	Тема 2. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVII ст. Зростання магнатського землеволодіння. Поширення фільварків. Розвиток товарного виробництва. Міста. Становище селян та міщан. Вплив Берестейської унії на церковне	Учень/учениця: <i>показує на карті</i> воєводства Речі Посполитої на українських землях та територіальні зміни, що відбулися за зазначеного періоду, території, охоплені національно-визвольним рухом у 20—30-х роках XVII ст., місця розташування Запорізьких Січей-фортець, найважливіших подій та створення найвизначніших культурних пам'яток; <i>встановлює</i> хронологічну послідовність подій періоду. На основі різних джерел інформації: <i>визначає</i> причини, суть та наслідки основних явищ і подій періоду;	Розвивати просторову орієнтацію у процесі знаходження на карті воєводства Речі Посполитої на українських землях та територіальні зміни, що відбулися за зазначеного періоду, території, охоплені національно-визвольним рухом, місця розташування Запорізьких Січей-фортець, найважливіших подій.

	життя в Україні. Становище церков. Морські походи козаків. Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний. Участь українського козацтва у Хотинській війні. Козацько-польський збройний конфлікт 1625 р. Повстання Т. Федоровича, І. Сулими. Національно-визвольне повстання 1637—1638 рр. Митрополит П. Могила.	<i>характеризує та оцінює діяльність</i> П. Конашевича-Сагайдачного, П. Могили; <i>порівнює</i> становище православної та греко-католицької церков; <i>визначає</i> наслідки участі козацтва у Хотинській війні, значення національно-визвольних повстань, особливості соціально-економічного та політичного становища українців у першій половині XVII ст.; <i>характеризує</i> культурні досягнення, <i>розпізнає</i> найвідоміші пам'ятки архітектури та образотворчого мистецтва, <i>стисло описує</i> їх; <i>висловлює</i> ставлення до історичних діячів доби, судження про доленосні події доби.	Привчати: – до запам'ятовування та називання (усного, письмового, дактильного) основних подій, найвидатніших історичних діячів зазначеного періоду; – вживати (усно, дактильно, жестово) вивчені історичні поняття під час відповіді; – володіти основними хронологічними датами розділу; – встановлювати хронологічну послідовність декількох
--	---	--	--

	Шкільництво. Утворення Києво-Могилянської академії. Література. Книговидання. Театр. Література. Музика. Архітектура та образотворче мистецтво.		історичних подій (раніше-пізніше); – визначати очевидні причинно-наслідкові зв'язки між історичними подіями; – висловлювати свою думку (словесно, жестово) щодо соціально-економічного та політичного становища українців.
1	<i>Узагальнення</i>		
7	Тема 3. ПОЧАТОК НАЦІОНАЛЬНО-ВИ ЗВОЛЬНОЇ ВІЙНИ УКРАЇНСЬКОГО	Учень/учениця: <i>показує на карті територіальні зміни, що відбулися внаслідок Національно-визвольної війни, територію Української козацької</i>	Вправляти у супроводі показу на карті розповіддю (словесно, жестово) про:

	НАРОДУ СЕРЕДИНИ XVII ст. Передумови Національно-визвольної війни. Б. Хмельницький, його сподвижники. Битви на Жовтих Водах, під Корсунем та Пилявцями. Визвольний похід українського війська в Галичину. Програма розбудови Української козацької держави. Збарасько-Зборівська кампанія. Укладення Зборівської угоди.	держави за Зборівським договором та її сусідів, українські землі, що не увійшли до складу Гетьманщини, напрямки найважливіших козацьких походів під час Національно-визвольної війни; місця найголовніших битв, підписання найважливіших договорів, центри полків та столицю Гетьманщини; <i>встановлює</i> хронологічну послідовність подій періоду. На основі різних джерел інформації: <i>застосовує</i> та <i>пояснює</i> на прикладах поняття і терміни: «Національно - визвольна війна», «Військо Запорізьке», «Гетьманщина»; <i>визначає</i> причини, суть та наслідки основних явищ і подій періоду; <i>визначає</i> роль кожної з найбільших битв у розгортанні національно-визвольної боротьби,	– територіальні зміни, території Української козацької держави за Зборівським договором, українські землі, що не увійшли до складу Гетьманщини, напрямки найважливіших козацьких походів під час Національно-визвольної війни; – місця найголовніших битв, підписання найважливіших договорів, столицю Гетьманщини.
--	---	--	---

	Берестецька битва. Білоцерківський мирний договір. Утворення української козацької держави — Гетьманщини. Політичний та адміністративно-територіальний устрій. Фінансова система та судочинство. Українська армія. Зміни в соціально-економічному житті українського народу.	зміни політичного та економічного становища українців, мирних угод козаків із польським урядом; <i>характеризує політичний та адміністративно-територіальний устрій Гетьманщини, відносини Гетьманщини з Кримським ханством, Молдовою, Московією;</i> <i>порівнює</i> позиції європейських держав щодо Національно-визвольної війни українського народу; <i>аналізує</i> значення українсько-московської міждержавної угоди 1654 р.; <i>характеризує та оцінює</i> діяльність гетьмана Б. Хмельницького; <i>висловлює</i> ставлення до історичних діячів доби, судження про доленосні події доби.	Пояснювати змістовий склад понять і термінів: «Національно - визвольна війна», «Військо Запорізьке», «Гетьманщина», показувати їх жестові позначення. Вчити: — орієнтації за текстом підручника; — визначати причини, суть та наслідки основних явищ і подій періоду;
--	---	---	--

	Молдовські походи Б. Хмельницького. Батозька битва. Жванецька облога. Внутрішньо- і зовнішньополітичне становище Гетьманщини наприкінці 1653 р. Українські землі в системі міжнародних відносин. Місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи. Зовнішня політика Гетьманщини.		– аналізувати та мати своє судження про Національно-визвольну війни українського народу й позиції європейських держав щодо неї.
--	--	--	--

	Відносини між Українською державою і Московією. Українсько-московська міждержавна угода 1654 р. Воєнні дії в 1654—1655 рр.		
1	<i>Узагальнення</i>		
1	<i>Резервний час</i>		
7	Тема 4. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В 60–80-ті роки XVII ст. Віленське перемир'я. Зміна зовнішньополітичної орієнтації Б.Хмельницького. Дії	Учень/учениця: <i>показує на карті</i> території, підвладні гетьманам Лівобережної та Правобережної України; території, що перебували під контролем Московії, Туреччини, Польщі; напрямки найважливіших походів; місця найголовніших битв, підписання найважливіших договорів, центри полків	Вправляти у застосуванні різних видів сприйняття (зорове, тактильне, слухове) під час роботи з історичними картами. Привчати до:

українського війська в Польщі 1656—1657 рр. Б. Хмельницький — політик та дипломат. Становище в Гетьманщині після смерті Б. Хмельницького. Гетьман І. Виговський, його зовнішня та внутрішня політика. Гадяцька угода 1658 р. Московсько-українська війна 1658—1659 рр. Конотопська битва.	Лівобережної Гетьманщини та Слобідської України, столиці Лівобережної та Правобережної Гетьманщини; <i>встановлює</i> хронологічну послідовність подій періоду. На основі різних джерел інформації: <i>застосовує</i> та <i>пояснює</i> на прикладах поняття і терміни: «Лівобережна Гетьманщина», «Слобожанщина», «Руїна», «Чортомлицька Січ»; <i>визначає</i> причини, суть та наслідки основних явищ і подій періоду; <i>аналізує</i> зміст угод гетьманського уряду з державами-сусідами, найважливіших угод між іноземними державами, що стосувалися українських земель; <i>порівнює</i> господарське життя різних українських земель, адміністративно -	— самостійного контролю за своєю вимовою та вимовою своїх товаришів при відповідях та роботі з картою, яка супроводжується промовлянням назв міст, місцевостей і т. ін.; — самостійного контролю знань, вмінь, розуміння наведених прикладів своїх та учнів класу — з підручника та на основі інших джерел інформації; — засвоєння понять і термінів: «Лівобережна Гетьманщина»,
--	---	---

Переяславський договір 1659 р. Чуднівська кампанія 1660 р. та укладення Слободищенської угоди. Боротьба за владу на Лівобережній Україні. Андрусівське перемир'я 1667р. Гетьман П. Дорошенко, його боротьба за об'єднання України. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Бахчисарайський мир.	політичний устрій Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини, зовнішню та внутрішню політику гетьманів; <i>характеризує та оцінює</i> діяльність гетьмана П. Дорошенка; <i>висловлює</i> ставлення до історичних діячів доби, судження про доленосні події доби.	«Слобожанщина», «Руїна», «Чортомлицька Січ». Вчити: – висловлювати (словесно, жестово) своє ставлення до гетьманського уряду, їхніх угод з державами-сусідами стосовно українських земель; – розповідати (словесно, жестово) про адміністративно - політичний устрій, господарське життя Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини.
---	--	--

	Занепад Правобережжя, його перехід під владу Польщі. Адміністративно-територіальний устрій Лівобережної Гетьманщини. Органи влади. Заходи гетьманів щодо захисту державних інтересів Гетьманщини. Соціальний устрій. Слобідська Україна в другій половині XVII ст. Заснування слобідських міст.		– цікавитися та отримувати відомості з різних джерел про історичних діячів доби; – складати своє ставлення до діяльності історичних діячів на Україні; – відтворювати інформацію отриману на уроці. Виховувати гордість за героїчне минуле українського козацтва. Викликати зацікавленість у вивченні головних битв козаків проти Польщі,
--	---	--	--

	Адміністративно-політичний та соціальний устрій. Запорізька Січ у складі Гетьманщини. Участь запорожців у війнах проти Польщі, Османської імперії та Кримського ханства. Політика уряду Московії щодо Запорізької Січі. Господарське, культурне та церковне життя в українських землях. Землеволодіння. Сільське		Османської імперії та Кримського ханства.
--	---	--	--

	господарство, ремесло, промисли, торгівля. Становище церкви.		
1	<i>Узагальнення</i>		

9-й клас

К-ть годи н	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
1			
6	Тема 5. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVII — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст. Гетьманщина наприкінці XVII — на початку XVIII ст.	Учень/учениця: <i>показує на карті</i> напрямки козацьких походів, місця найважливіших подій та створення найвизначніших культурних пам'яток; <i>встановлює</i> хронологічну послідовність подій періоду.	Розвивати логічне та наочно-образне мислення при показі на карті напрямоків козацьких походів, місць найважливіших подій та

«Вічний мир». Перший Кримський похід. Обрання гетьманом І. Мазепи. Коломацькі статті 1687 р. Зовнішня та внутрішня політика гетьмана І. Мазепи. Правобережна Україна наприкінці XVII — на початку XVIII ст. Відродження козацького устрою на Правобережній Україні. Повстання С. Палія. Україна в подіях Північної війни. Українсько-шведський	На основі різних джерел інформації: <i>застосовує та пояснює</i> на прикладах поняття і терміни: «Малоросія», «Малоросійська колегія»; <i>визначає</i> причини, суть та наслідки основних явищ і подій періоду; <i>оцінює</i> діяльність українських гетьманів, заходи козацької старшини в її боротьбі за відновлення державних прав; <i>характеризує</i> гетьмана І. Мазепу як історичного діяча; <i>аналізує</i> зміст укладених гетьманами «статей» з Російською імперією, українсько-шведського договору; основних положень Конституції П. Орлика; умови розвитку економічного та культурного життя;	розповідей про створення найвизначніших культурних пам'яток. Привчати до: хронологічного аналізу послідовності подій періоду; — самостійного (словесного, жестового) пояснення виникнення понять і термінів: «Малоросія», «Малоросійська колегія»; — застосування різних видів мислення й мовлення для висловлювання власної думки;
---	---	--

союз. Воєнно-політичні акції російського царя проти українців. Полтавська битва. Гетьман І. Мазепа в історії України. К. Гордієнко. Становище в Україні після Полтавської битви. Наступ царату на українську культуру. Заходи щодо економіки Гетьманщини. П. Орлик і його Конституція. Гетьман І. Скоропадський. Діяльність Малоросійської колегії.	<i>характеризує</i> культурні досягнення, <i>розпізнає</i> найвідоміші пам'ятки архітектури та образотворчого мистецтва, <i>стисло описує</i> їх; <i>висловлює</i> ставлення до історичних діячів доби, судження про доленосні події доби.	– самостійного розкриття причинно-наслідкових зв'язків на прикладах змісту укладених гетьманами «статей» з Російською імперією, українсько-шведського договору; – називання (словесного, жестового) та стислого опису пам'яток архітектури та образотворчого мистецтва; – самостійного складання свого судження про історичних діячів доби, та доленосні події.
--	--	--

	П. Полуботок. Відновлення гетьманства. «Рішительні пункти». Гетьман Д. Апостол, його реформи. Діяльність «Правління гетьманського уряду». Особливості розвитку культури. Освіта і друкарство. Києво-Могилянська академія. Розвиток літератури: поезія, богословські твори, літописна та історична проза. Графіка. Живопис.		
--	--	--	--

	Музика. Театр. Архітектура. Скульптура.		
1	<i>Узагальнення</i>		
5	Тема 6. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст. Гетьман К. Розумовський, його діяльність. Остаточна ліквідація гетьманства. Діяльність П.Рум'янцева в Лівобережній Україні. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація решток	Учень/учениця: <i>показує на карті територіальні зміни, що відбулися внаслідок поділів Польщі, російсько-турецької війни (1768—1774), захоплення Росією Криму (1783), ліквідації козацького адміністративно-територіального устрою на Лівобережній Україні, Слобожанщині, території Вольностей Війська Запорізького, території, охоплені національно-визвольним рухом на Правобережній та Західній Україні; встановлює хронологічну послідовність подій періоду.</i>	Розширювати словниковий (жестовий) запас учнів на основі формувань уявлень про історичні події, що відбулися: внаслідок ліквідації козацького адміністративно-територіа льного устрою на Лівобережній Україні, Слобожанщині, території Вольностей Війська Запорізького, територій охоплених національно-визвольним

	автономного устрою Гетьманщини. Соціально-політичне та економічне становище в Правобережній Україні. Розгортання гайдамацького руху. Коліївщина. М. Залізняк. Зміни у політичному становищі правобережних земель. Соціально-політичне та економічне становище в Галичині, на Буковині та Закарпатті. Опришківський рух. Поділи Речі Посполитої. Зміни у політичному	На основі різних джерел інформації: <i>застосовує та пояснює</i> на прикладах поняття і терміни: «Вольності Війська Запорізького», «Підпільненська Січ», «Задунайська Січ», «гайдамаки», «опришки»; <i>визначає</i> причини, суть та наслідки основних явищ і подій періоду; <i>визначає</i> значення українського козацтва, Запорізької Січі та Гетьманщини в історії України; <i>характеризує та оцінює</i> діяльність гетьмана К. Розумовського, кошового отамана П. Калнишевського, поета та філософа Г. Сковороди; <i>характеризує</i> культурні досягнення, <i>розпізнає</i> найвідоміші пам'ятки	рухом на Правобережній та Західній Україні. Тренувати пам'ять та логічне мислення при встановленні хронологічної послідовності подій на основі різних джерел інформації. Розвивати вміння самоконтролю під час застосування та пояснення на прикладах (словесного, жестового) понять і термінів: «Вольності Війська Запорізького», «Підпільненська Січ», «Задунайська Січ», «гайдамаки», «опришки».
--	---	---	--

	становищі західноукраїнських земель. Адміністративно-територіальний поділ та освоєння запорізьких земель Нової (Підпільненської) Січі. Ліквідація Запорізької Січі. П. Калнишевський. Доля запорожців після ліквідації Запорізької Січі. Заселення Південної України. Кримське ханство в XVIII ст. Приєднання Криму до Росії.	архітектури та образотворчого мистецтва, <i>стисло описує</i> їх; <i>висловлює</i> ставлення доісторичних діячів доби, судження про доленосні події доби; <i>доводить</i>, що Києво-Могилянська академія була одним із найвпливовіших центрів освіти, науки, видавничої справи в Україні та Росії.	Пояснювати та вчити учнів оцінювати творчість українського філософа та поета Григорія Сковороди. Виховувати розуміння важливості Києво-Могилянської академії як однієї із найвпливовіших центрів освіти, науки, видавничої справи в Україні. Вчити формулювати свої судження (словесно, жестово) про доленосні події доби.
--	---	---	---

	Особливості розвитку культури в другій половині XVIII ст. Освіта. Внесок Києво-Могилянської академії в культурно-освітній розвиток. Розвиток філософських ідей. Г. Сковорода. Природничі науки. Музика. Театр. Архітектура. Скульптура. Графіка. Живопис.		
1	<i>Узагальнення</i>		
1	<i>Резервний час</i>		
1	ВСТУП	Учень/учениця:	

	Ознайомлення учнів із завданнями і структурою курсу. Розподіл території України між двома імперіями на Східну (Російську) і Західну (Австрійську). Україна в умовах загальноєвропейської кризи аграрно-ремісницької цивілізації. Утвердження індустріального суспільства. Українське національне відродження.	<i>хронологічно співвідносить</i> процеси, які відбувалися на землях України, із загальноєвропейськими тенденціями історичного розвитку; <i>показує на карті</i> території розселення українців та територіальні зміни наприкінці XVIII — на початку XIX ст.; <i>зіставляє</i> їх із сучасними кордонами України; <i>пояснює</i>, які тенденції розвитку українського суспільства домінували у XIX ст., що таке ринкові відносини, що таке індустріальне суспільство; <i>називає</i> причини кризи аграрної цивілізації.	Розвивати пізнавальний інтерес до курсу з історії України. Формувати__самоконтроль, зорово-моторну координацію у процесі роботи з історичною картою (під час позначення на контурній карті кордонів держав, внесення підписів їх назви та столиць).
2	Тема1.ФОРМУВАННЯ МОДЕРНОЇ	Учень/учениця:	

УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ. ТЕОРІЯ ТА СУСПІЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XIX ст. Від етносу до нації; від Малоросії та Галицької Русі до України. «Українське питання» — проблема панівних націй. «Український проект». Чим поняття «українська нація» відрізняється від понять «українська народність» або «український етнос». Які характеристики їх визначають.	<i>виявляє</i> розуміння понять «етнос», «народність», «нація»; <i>орієнтується</i> у визначеннях «український проект», «російський і польський імперські проекти»; <i>описує і порівнює</i> стан українського питання в межах Російської і Австрійської імперій, різниці суспільно-політичних прав українського населення та сусідніх прийшлих російської та польської націй; <i>визначає</i> мотиви дій української еліти по виокремленню українських національних інтересів; <i>аналізує та узагальнює</i> діяльність провідників українського руху першої половини XIX ст. — етнографів, фольклористів, істориків, громадських і церковних діячів, їхні твори, що підносили	Розширення словникового (жестового) запасу на основі вивчення теми. Виявляти розуміння нових понять та орієнтації у визначеннях. Привчати до (словесного, жестового) порівняння різниці суспільно-політичних прав українського населення та сусідніх прийшлих російської та польської націй.
--	--	---

	Староукраїнство і українство Нового часу. Історична пам'ять — найсуттєвіший чинник формування національної свідомості. Значення фольклору та етнографії в дослідженні національних ознак українців. Пошук науково-історичних підвалин української окремішності. Початок академічного (наукового) етапу українського визвольного руху. Російська панславістська, польська	значення народу, його права керувати суспільним життям на своїй території; <i>зіставляє</i> історичні і літературні джерела, визначаючи програмні цілі ідейних керівників національного руху; <i>здійснює</i> критичний аналіз джерел та інтерпретує теоретичні постулати лідерів українського руху; <i>характеризує</i> зміст програмних ідеологічних творів: «Малоросійські пісні...» М. Максимовича, «Закон Божий» М. Костомарова та ін.	Розвивати вміння планувати наступну діяльність. Удосконалювати вміння висловлювати (словесно, дактильно, жестово, письмово) власну думку щодо громадських і церковних діячів, їхніх творів. Вчити усвідомлювати та контролювати власні емоції.
--	---	---	---

	федеративна і українська слов'янофільська теорії. Шляхи мобілізації української нації в умовах модернізаційних трансформацій суспільства. Ідея соборності українських земель. Релігійно-конфесійні проблеми в національному питанні.		
1	<i>Узагальнення</i>		
1	<i>Резервний час</i>		
6	Тема 2. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ТА АВСТРІЙСЬКОЇ		Розвивати різні види пам'яті при встановленні

ІМПЕРІЙ НАПРИКІНЦІ XVIII — У ПЕРШІЙ ТРЕТИНІ XIX ст. Українські землі у складі Російської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Національне та соціальне становище українського населення. Проникнення буржуазних рис повсякденного життя у побут мешканців міста і села. Життя великих міст.	Учень/учениця: <i>визначає</i> хронологічну послідовність подій періоду; <i>показує на карті</i> українські землі у межах імперій; на основі карти <i>порівнює</i> політико-адміністративний устрій українських земель у складі Російської імперії з політико-адміністративним устроєм українських земель у складі Австрійської монархії; <i>показує на карті</i> територіальні зміни; <i>описує</i> та <i>порівнює</i> становище українського населення та риси повсякденного життя українців у складі Російської та Австрійської імперій;	хронологічної послідовності подій періоду. Удосконалювати просторову координацію у процесі роботи з картою. Розвивати зв'язне мовлення (словесне, дактильне, жестове) та логічне мислення при виявленні зв'язків між політико-адміністративним устроєм українських земель у складі Російської імперії з політико-адміністративним
---	--	--

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Політика австрійського уряду щодо українців. Національне та соціальне становище українського населення. Зміни у побуті, стилі та традиціях життя міста і села. Вплив міжнародних відносин на розвиток українських земель в	<i>визначає</i> цілі (мотиви) участі українців у війнах за їхніми діями; <i>аналізує</i> та <i>узагальнює</i> історичні факти, <i>визначає</i> причини, сутність і наслідки піднесення національної ідеї, національного та суспільно-політичного рухів; <i>зіставляє</i> дані історичних та літературних джерел для аналізу програмних позицій антиурядових організацій; <i>здійснює</i> критичний аналіз джерел та інтерпретує події, подані в історичних документах; <i>характеризує</i> зміст і значення «Енеїди» та «Русалки Дністрової».	устроєм українських земель у складі Австрійської монархії. Вчити виявляти причини, сутність і наслідки піднесення національної ідеї, національного та суспільно-політичного рухів. Пояснювати зміст і значення «Енеїди» та «Русалки Дністрової». Привчати розвивати в собі самостійність,
---	--	---

	першій третині XIX ст. Україна в Російсько-турецькій війні 1806—1812 рр. та Російсько-французькій війні 1812 р. Азовське козацьке військо. Початок національного відродження. Національна ідея в суспільно-політичному русі України. «Історія русів». Українська автономістська ідея. Новгород-Сіверський гурток. Українське культурне відродження на Слобожанщині.		пізнавальний інтерес, допитливість.
--	--	--	--

	Поширення ідей Просвітництва у Західній Україні. Пробудження національного життя. Українська національна ідея в середовищі греко-католицьких священиків. «Руська трійця». Масонство в Україні. Україна в програмних документах декабристів. Повстання Чернігівського полку. Польське повстання 1830—1831 рр. і Україна.		
1	<i>Узагальнення</i>		

7	Тема 3. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЖИТТЯ НАРОДУ ТА УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ РУХ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст. Сільське господарство. Початок промислової революції. Формування фабрично-заводської промисловості. Міста. Розвиток внутрішньої торгівлі. Одеса. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії.	Учень/учениця: <i>визначає</i> хронологічну послідовність подій періоду, <i>хронологічно співвідносить</i> діяльність Кирило-Мефодіївського братства та національно-визвольний рух на західноукраїнських землях під час революцій 1848—1849 рр. у Австрійській імперії та інших країнах Європи; <i>пояснює на основі карти</i> економічні та соціальні процеси (наприклад, господарська інфраструктура, спеціалізація регіонів, особливості становища населення у зв'язку з економічним розвитком тощо), <i>показує на карті</i> території, охоплені антикріпосницьким рухом; <i>показує на карті й співвідносить</i> території, охоплені національно-визвольним рухом в	Привчати бути активним та старанним під час виконання поставлених завдань на уроці. Удосконалювати всі види зв'язного мовлення на основі збагачення словникового запасу на матеріалі відомостей про початок промислової революції, формування фабрично-заводської промисловості, розвиток внутрішньої торгівлі, місця України в зовнішній торгівлі Російської імперії,
---	---	--	--

Повсякденне життя. Соціально-економічне становище українського населення під владою Австрійської та Російської імперій і соціальні рухи. Форми й характер протесту козаків, селян та військових поселенців. Селянські виступи під проводом У.Кармелюка. «Київська козаччина» 1855 р. Селянські виступи в Галичині, Буковині, Закарпатті. Утворення Кирило-Мефодіївського	українських землях та революційними подіями у країнах Європи; <i>порівнює</i> соціально-економічний розвиток українських земель, становище населення та явища повсякденного життя українців під владою Росії та Австрії; <i>характеризує</i> та <i>оцінює</i> особливості розвитку сільського господарства, промисловості й торгівлі даного періоду; <i>доводить</i>, що кріпосне право гальмувало економічний розвиток України, призводило до посилення національного та соціального гніту тощо; <i>визначає</i> та <i>характеризує</i> передумови, причини, форми, характер і наслідки протесту різних верств українського населення, сутність програмних вимог національно-визвольного руху;	повсякденного життя, Соціально-економічного становища українського населення під владою Австрійської та Російської імперій, соціальні рухи та форми й характер протесту козаків, селян та військових поселенців. Збагачувати словниково-жестовий запас на основі вивчає мого матеріалу. Вчити усвідомленому засвоєнню створення Національно-визвольного
--	--	--

братства. Програмні документи й громадсько-політична діяльність братчиків. Місце Т. Шевченка в українському національному відродженні. П. Куліш. М. Костомаров. Рисиментальнісних установок, що відрізняли українців від сусідніх національних спільнот: поляків і росіян. Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях під час революції	порівнює мету, завдання і форми національного руху наприкінці 40-х років XIX ст. в українських землях під владою Росії та Австрії з вимогами європейських народів під час революцій; дає власну оцінку діяльності У. Кармелюка, Т. Шевченка, Кирило-Мефодіївського братства та значення подій 1848—1849 рр. на західноукраїнських землях.	руху на західних землях України.
--	---	---

	1848—1849 рр. в Австрійській імперії. Зв'язки діячів українського руху Наддніпрянщини з лідерами чеського і південнослов'янського відродження. Утворення та діяльність Головної руської ради. Українське питання на Слов'янському з'їзді у Празі. Участь українців у виборах до австрійського парламенту.		
1	<i>Узагальнення</i>		

10-й клас

К-ть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
2	ВСТУП Ознайомлення учнів із завданнями і структурою курсу. Коротке повторення 1, 2, 3 теми за 9-клас.	Учень/учениця: <i>визначає</i> хронологічну послідовність подій періоду; <i>показує на карті</i> українські землі у межах імперій; <i>виявляє</i> розуміння понять «етнос», «народність», «нація».	Привчати бути активним та старанним під час виконання поставлених завдань на уроці.
3	Тема 4. КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ НАПРИКІНЦІ XVIII —	Учень/учениця: <i>показує на карті</i> основні місця і території, пов'язані з розвитком освіти, науки та мистецтва;	Розвивати: — зорову пам'ять при роботі з атласом та картою;

	У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст. Особливості розвитку культури. Капіталізація і її вплив на культуру. Освіта. Київський та Харківський університети. Гімназії. Рішельєвський та Ніжинський ліцеї. Наука. Видатні вчені. Нова українська література і театр як відображення тенденцій суспільного розвитку. Т. Шевченко, І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко,	<i>визначає і характеризує</i> основні чинники, особливості розвитку, явища, процеси та пам'ятки культури цього періоду; <i>описує</i> явища культурного та духовного життя; <i>порівнює</i> ідеї та цінності, характерні для тогочасної культури, із сучасними державотворчими ідеями та культурними цінностями українців; <i>оцінює</i> внесок окремих діячів у вітчизняну та світову культуру.	— самостійність в навчально-практичній діяльності. Вчити зв'язно та усвідомлено відтворювати інформацію про ідеї та цінності, характерні для тогочасної культури і сучасні державотворчі ідеї та культурні цінності українців.
--	---	---	---

	П. Гулак-Артемівський, Є.Гребінка. Музика, образотворче мистецтво і архітектура в пошуках українського мистецького стилю. Традиційно-побутова культура у селі та місті. Релігійне життя. Доля української жінки.		
1	<i>Узагальнення</i>		
1	<i>Резервний час</i>		
5	Тема 5. МОДЕРНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В СЕРЕДИНІ — У	Учень/учениця: <i>хронологічно співвідносить</i> (синхронізує) модернізаційні процеси в українських землях з аналогічними процесами в європейських країнах;	Розвивати зорово-просторові процеси при роботі з картою.

	ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст. Вплив аграрної реформи уряду Франца-Йосифа 1848 р. на розвиток економіки у західноукраїнських землях. Селянська реформа 1861 р. у Наддніпрянській Україні. Зміни в сільському господарстві. Капіталізація. Ринкові відносини. Поширення вільнонайманої праці. Розвиток промисловості. Особливості	<i>на основі карти описує і характеризує модернізаційні процеси в українських землях;</i> <i>характеризує основні реформи суспільного життя в українських землях і визначає їх наслідки;</i> <i>описує явища і наводить статистичні дані щодо соціальних та економічних зрушень в українських землях, на основі їх узагальнення визначає основні тенденції модернізації українського суспільства у другій половині XIX ст.;</i> <i>доводить закономірність процесів модернізації у розвитку українських земель цього періоду;</i> <i>пояснює суперечливий характер явищ і процесів модернізації повсякденного життя українців у другій половині XIX ст.;</i>	Вчити: – застосовувати різні види сприйняття для дослідження модернізаційних процесів в українських землях; – робити висновки про значення основних реформ суспільного життя в українських землях і визначати їх наслідки. Розвивати процеси синтезу та аналізу під час пояснення процесів модернізації повсякденного
--	--	---	--

	індустріалізації в Україні. Розвиток міст і сіл. Розширення внутрішнього ринку. Торгівля. Українські підприємці. Родини Яхненків і Симиренків. Реформи адміністративно - політичного управління 60—70-х років XIX ст. у підросійській Україні. Зміни у соціальній структурі суспільства. Суперечливі процеси модернізації повсякденного життя.	<i>дає оцінку</i> цим зрушенням, <i>визначає</i> їх наслідки щодо соціального розвитку та життя людей.	життя українців і оцінці цих зрушень.
--	---	---	--

	Початок трудової еміграції.		
1	Узагальнення		
1	Резервний час		
2	Тема 6. НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ. УКРАЇНОФІЛЬСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЦЬКИЙ І ПОЛІТИЧНИЙ ЕТАПИ ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ Зіткнення російської, польської, німецької і австрійської національних ідей на українських землях. Українське питання, його головні засади і принципи. Україна в	Учень/учениця: <i>визначає</i> поняття: «конструктивний та деструктивний міф», «малоросійство», «москвофільство»; <i>порівнює</i> три основних етапи українського визвольного руху: академічний, українофільський і політичний; <i>дає</i> їх головні типологічні характеристики;	Вчити розуміти змістову загрузку понять: «конструктивний та деструктивний міф», «малоросійство», «москвофільство». Розвивати зв'язне мовлення та логічне мислення при складанні порівняльної характеристики основних етапів українського визвольного руху:

	геополітичних стратегіях Росії, Німеччини, Австро-Угорщини. Хлопомани і народовці. Москвофільство і малоросійство. Подвійна лояльність української еліти. Український соціалізм. М. Драгоманов. Націонал-демократична течія — галицькі народовці і київські старогромадівці. Ідея територіалізму — патріотизму землі та концепт «українська політична нація».	<i>характеризує</i> постання основних політичних напрямів українського національно-визвольного руху: націонал-демократизму, соціалізму, соціал-демократизму, самостійництва; <i>дає власну інтерпретацію</i> причин, які гальмували національних рух, зберігали прихильність до імперських концепцій існування України.	академічний, українофільський і політичний. Привчати використовувати зв'язне мовлення (словесне, дактильне, жестове) при складанні власної характеристики політичних напрямів українського національно-визвольного руху: націонал-демократизму, соціалізму, соціал-демократизму, самостійництва.
--	--	--	--

	Національний соціал-демократизм. Участь представників різних етносів в українському визвольному русі.		
1	<i>Узагальння</i>		
1	<i>Резервний час</i>		
5	Тема 7. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ РУХ В УКРАЇНІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ т.. Початок громадівського руху наприкінці 50-х — у 60-х роках ХІХ т.. Київська та інші громади. Журнал «Основа».	Учень/учениця: <i>визначає хронологічні межі етапів громадівського руху, синхронізує прояви суспільно-політичного та визвольного руху в різних регіонах та європейських країнах;</i>	Закріплювати орієнтацію в хронологічних межах етапів громадівського руху та проявах суспільно-політичного та визвольного руху в різних регіонах та європейських країнах.

В. Антонович. Валуєвський циркуляр. Основні течії суспільно-політичного руху в 50—60-х роках XIX т.. на західноукраїнських землях: москвофіли та народовці. Культурно-освітнє товариство «Просвіта». Польське повстання 1863—1864 рр. і Україна. Відродження громадського руху в 70—90-х роках. Громадівський рух. «Південно-Західний	на основі карти простежує зв'язок між процесами модернізації суспільства та піднесенням визвольного руху; <i>визначає, характеризує та порівнює</i> основні причини, прояви, форми та наслідки суспільно-політичного і визвольного руху в українських землях Російської та Австро-Угорської імперій; <i>дає характеристику та оцінює</i> діяльність провідних представників визвольного руху.	Вправляти в аналізі та порівняннях основних причин, проявів, форм та наслідків суспільно-політичного і визвольного руху. Виховувати зацікавленість діяльністю провідних представників визвольного руху. Розвивати пізнавальний інтерес, самостійність, допитливість. Ознайомлювати та виховувати зацікавленість
---	--	---

відділ Російського географічного товариства». «Київський телеграф». Емський указ. Російський громадсько-політичний рух народників в українських землях. Діяльність галицьких народовців у другій половині 70-х—90-ті роки XIX т.. Розгортання руху народовців на Буковині та в Закарпатті. Радикальний рух у Галичині. «Новоерівська» політика народовців. О. Барвінський та		творами українського письменника Івана Франко. Сприяти створенню своєї думки про українців-самостійників (М. Міхновського і Ю. Бачинського).
---	--	--

	О. Кониський. Утворення першої політичної партії в Україні (РУРП). І. Франко. Утворення УНДП та УСДП. Самостійницька позиція партій Західної України. Українці в Галицькому сеймі та Австрійському парламенті. Українці-самостійники (М. Міхновський і Ю. Бачинський).		
1	<i>Узагальнення</i>		
1	<i>Резервний час</i>		
4	Тема 8. КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНИ В		

	ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX т. Особливості розвитку української культури. Освіта. Недільні школи в Наддніпрянській Україні. Вищі навчальні заклади. Новоросійський університет. Наука. Наукові товариства. М. Грушевський. Література. Драматургія. Архітектура та містобудування. Живопис. Музика. Музеї. Українські підприємці-благодійники.	Учень/учениця: <i>показує на карті основні місця і території, пов'язані з розвитком освіти, науки та мистецтва;</i> <i>визначає і характеризує основні чинники, особливості розвитку, явища, процеси та пам'ятки культури цього періоду;</i> <i>порівнює ідеї та цінності, що були характерні для тогочасної культури, із сучасними цінностями українського суспільства;</i> <i>характеризує та оцінює внесок окремих діячів у вітчизняну і світову культуру;</i> <i>порівнює прояви і шляхи процесу консолідації української нації з аналогічними процесами в Італії та Німеччині в цей період.</i>	Розвивати зорову пам'ять, увагу під час роботи з картою. Розширювати знання учнів про особливості розвитку та пам'ятки культури цього періоду. Вчити розкривати причинно-наслідкові зв'язки на прикладі впливу тогочасної культури на сучасні цінності українського суспільства.
--	---	---	---

	Родини Терещенків та Харитоненків. Фольклор та декоративно-ужиткове мистецтво. Повсякденне життя: звичаї, традиції, побут. Зміни у житті українських жінок. Особливості релігійного життя.		
1	<i>Тематичне оцінювання</i>		
1	<i>Резервний час</i>		
3	Тема 9. НАШ КРАЙ НАПРИКІНЦІ XVIII — у XIX ст. Особливості модернізації регіону і краю в другій половині	Учень/учениця: <i>показує на карті просторові межі краю і описує особливості адміністративно-територіального устрою, характеризує на основі карти</i>	Розвивати пам'ять, увагу та зорово-моторну координацію при роботі з історичною картою.

XVIII — поч. XX ст. Вплив адміністративно-територіальних реформ 60—70-х років XIX ст. на систему управління краю. Етнічний і соціальний склад мешканців. Міграція. Господарське життя. Духовне життя: вірування, звичаї, традиції, побут. Вплив визвольного руху на свідомість місцевого населення. Особливості розвитку культури. Повсякденне життя	модернізаційні процеси, що відбувалися на території краю; <i>хронологічно співвідносить</i> основні події та історичні процеси в краї з подіями і процесами вітчизняної та європейської історії; <i>описує</i> побут, повсякденне життя людей краю на основі аналізу та узагальнення даних різних джерел інформації (текстів, фрагментів історичної літератури, писемних та речових історичних джерел, ілюстрацій, фондів та експонатів музеїв, історичних пам'яток); <i>характеризує</i> особливості духовного та суспільного життя мешканців краю, порівнюючи з аналогічними явищами та процесами на інших територіях України.	Розширювати словниковий запас учнів, вчити застосовувати нові поняття у самостійному мовленні. Формувати потребу у дбайливому ставленні, повазі до повсякденного життя людей краю. Розвивати логічне мислення, уяву при вивченні даних різних джерел інформації.
---	--	---

	різних верств місцевого населення.		
1	<i>Підсумкове оцінювання</i>		
2	<i>Резервний час</i>		